

مذاکرات غیر مستقیم

مذاکرات آمریکا و ایران در عمان پیشرفت «مثبتی» داشت

ایران و ایالات متحده گفتند روز شنبه در عمان گفت‌وگوهای «مثبت» و «سازنده» داشتند و توافق کردند که هفته آینده در گفت‌وگو با هدف رسیدگی به برنامه هسته‌ای در حال تشدید تهران، با دونالد ترامپ، رئیس‌جمهور آمریکا که در صورت عدم توافق، اقدام نظامی می‌کند، دوباره تشکیل جلسه دهند.

به گزارش گروه صنعت و تجارت - پایگاه اطلاع رسانی دریا و نفت، عباس عراقچی، وزیر امور خارجه ایران در گفت‌وگو با صدا و سیما ایران گفت: «فکر می‌کنم ما به مبنایی برای مذاکره بسیار نزدیک هستیم و اگر بتوانیم این مبنا را در هفته آینده به نتیجه برسانیم، راه طولانی را طی کرده‌ایم و می‌توانیم بر اساس آن مذاکرات واقعی را آغاز کنیم».

عراقچی گفت که مذاکرات - اولین مذاکرات بین ایران و دولت ترامپ، از جمله اولین دوره ریاست جمهوری ۲۰۱۷-۲۰۲۱ او - در «فضای سازنده، آرام و مثبت» انجام شد.

عراقچی افزود: «هر دو طرف توافق کرده‌اند که مذاکرات را ادامه دهند... احتمالاً شنبه آینده». ایران و طرف آمریکایی خواهان یک توافق کوتاه مدت هستند.

کاخ سفید گفت‌وگوهای مربوط به استیون ویتکف، فرستاده ترامپ در خاورمیانه، آنا اسکروگیما سفیر آمریکا در عمان و عراقچی را «بسیار مثبت و سازنده» خواند.

در بیانیه ای آمده است: «این موضوعات بسیار پیچیده هستند و ارتباط مستقیم نماینده ویژه ویتکاف امروز گامی رو به جلو برای دستیابی به یک نتیجه دوجانبه سودمند بود». طرفین توافق کردند شنبه آینده دوباره با هم دیدار کنند.»

ترامپ شنبه شب در پاسخ به سوالی درباره این مذاکرات به خبرنگاران گفت: فکر می‌کنم که آنها خوب پیش می‌روند.

او در ایر فورس وان گفت: "تا زمانی که آن را انجام ندهی هیچ چیز مهم نیست، بنابراین من دوست ندارم در مورد آن صحبت کنم، اما خوب پیش می‌رود. فکر می‌کنم وضعیت ایران بسیار خوب پیش می‌رود."

ترامپ روز دوشنبه به طور غافلگیرکننده ای اعلام کرد که واشنگتن و تهران مذاکرات خود را در عمان، کشوری در خلیج فارس که پیش از این میان غرب و جمهوری اسلامی میانجیگری کرده بود، آغاز خواهند کرد. میانجیگری برای آزادی چند شهروند خارجی و دوتابعیتی که در ایران نگهداری می‌شوند، شده است.

هر دو طرف دور از هم

مبادلات روز شنبه همان طور که ایران می‌خواست، به جای رو در رو، همانطور که ترامپ خواسته بود، غیرمستقیم و با میانجی گری عمان انجام شد. به گفته اسماعیل بقایی، سخنگوی وزارت امور خارجه ایران، هر هیأت اتاق جداگانه‌ای داشت و از طریق وزیر امور خارجه عمان به تبادل پیام می‌پرداخت.

عراقچی گفت: هیأت وی پس از خروج از مذاکرات، با همتای آمریکایی خود به ریاست ویتکاف دیدار کوتاهی داشته است.

عراقچی گفت: پس از پایان بیش از ۲ الی ۲/۱ ساعت مذاکرات غیرمستقیم، روسای هیات های ایرانی و آمریکایی در حین خروج از مذاکرات، دقایقی در حضور وزیر امور خارجه عمان صحبت کردند که این (برخورد) بر اساس آداب سیاسی ما بود.

یک منبع عمانی به رویترز گفت: تمرکز کنونی مذاکرات کاهش تنش‌های منطقه‌ای، تبادل زندانیان و توافقی‌های محدود برای کاهش تحریم‌ها (علیه ایران) در ازای کنترل برنامه هسته‌ای ایران خواهد بود.

بقایی این روایت را تکذیب کرد اما مشخص نکرد که چه چیزی دروغ است.

ترامپ که در اولین دوره ریاست جمهوری خود ایالات متحده را از توافقنامه «قدرت های بزرگ» با تهران در سال ۲۰۱۵ خارج کرد، بار دیگر رویکرد سخت گیرانه تری را در قبال یک قدرت خاورمیانه ای که اسرائیل، متحد واشنگتن، برنامه هسته ای اش را به عنوان یک تهدید وجودی می‌داند، اتخاذ کرده است.

میخائیل اولیانوف، سفیر روسیه در مجامع بین المللی در وین، بیانیه های صادر شده از سوی هر دو طرف پس از مذاکرات را «دلگرم کننده» خواند.

تهران با احتیاط به مذاکرات نزدیک شد، تردید داشت که می‌توانند به توافق برسند و به ترامپ مشکوک بود که بارها ایران را تهدید به بمباران در صورت عدم توقف سریع برنامه غنی‌سازی اورانیوم - که توسط غرب به عنوان مسیر احتمالی برای دستیابی به تسلیحات هسته‌ای تلقی می‌شود - بود.

در حالی که هر یک از طرفین در مورد شانس پیشرفت صحبت کرده‌اند، آنها در مورد مناقشه‌ای که بیش از دو دهه ادامه دارد فاصله زیادی دارند. ایران مدت‌هاست که تلاش برای دستیابی به سلاح هسته‌ای را انکار می‌کند، اما کشورهای غربی و اسرائیل معتقدند که به طور مخفیانه در تلاش است تا ابزاری برای ساخت بمب اتمی ایجاد کند.

بقایی گفت: "این یک شروع است. بنابراین طبیعی است که در این مرحله دو طرف مواضع اساسی خود را با واسطه‌های عمانی به یکدیگر ارائه کنند."

نشانه‌های پیشرفت می‌تواند به کاهش تنش‌ها در منطقه‌ای که از سال ۲۰۲۳ شعله‌ور شده با جنگ‌های غزه و لبنان، شلیک موشک بین ایران و اسرائیل، حملات حوثی‌ها به کشتی‌های دریایی دریای سرخ و سرنگونی دولت در سوریه کمک کند.

ریسک بالا

با این حال، شکست می‌تواند ترس از آتش‌سوزی گسترده‌تر را در منطقه‌ای که بیشتر نفت جهان را صادر می‌کند تشدید کند. تهران به کشورهای همسایه که پایگاه‌های آمریکایی دارند هشدار داده است که اگر در حمله نظامی آمریکا به عضو اوپک دست داشته باشند، با «عواقب شدید» مواجه خواهند شد.

عراقچی به تلویزیون ایران گفت: «در صورتی که طرف مقابل (ایالات متحده) با موضعی برابر وارد مذاکرات شود، امکان تفاهم اولیه درباره مذاکرات بیشتر وجود دارد.

یک مقام ایرانی به رویترز گفت که آیت الله علی خامنه‌ای، رهبر ایران، که در مورد مسائل کلیدی کشور حرف آخر را می‌زند، به عراقچی «اختیارات کامل» برای مذاکرات داده است.

ایران مذاکره درباره قابلیت‌های دفاعی خود مانند برنامه موشک‌های بالستیک خود را رد کرده است.

کشورهای غربی می‌گویند غنی‌سازی اورانیوم ایران، یک منبع سوخت هسته‌ای، بسیار فراتر از الزامات یک برنامه انرژی غیرنظامی بوده و ذخایری در سطح خلوص شکافت پذیر نزدیک به آنچه در کلاهک‌ها مورد نیاز است، تولید کرده است.

ترامپ که از فوریه کمپین «فشار حداکثری» را علیه تهران برقرار کرده است، در سال ۲۰۱۸ در اولین دوره ریاست‌جمهوری خود از توافق هسته‌ای بی‌دندان سال ۲۰۱۵ بین ایران و شش قدرت جهانی از جمله روسیه و چین کنار گذاشت و تحریم‌های فلج‌کننده‌ای را علیه جمهوری اسلامی اعمال کرد.

در دوره دولت بایدن، برنامه هسته‌ای ایران از جمله با غنی‌سازی اورانیوم تا ۶۰ درصد خلوص شکافت پذیر، یک گام فنی از سطوح مورد نیاز برای یک بمب، جهش کرد.